

Innspill til kulturmeldingen

Paul Henrik Kielland, Tromsø bibliotek og byarkiv

Innspillskonferanse – Troms fylkeskommune 6. desember 2017

Tromsø bibliotek og byarkiv er både et folkebibliotek og det historiske arkivet til kommunebedriften.

Folkebiblioteket er opptatt av å endre vårt tilbud i tråd med nye samfunns- og brukerbehov, fra å bare være et boklager til å bli en aktiv og ansvarlig samfunnsaktør. Vårt bibliotektilbud i dag er kjennetegnet av stor bredde. Vi kan ta på oss alt fra ansvar for statsministerdueller til å hjelpe barnehagebarn med å finne ei god pekebok. Kanskje det siste er blant våre viktigste oppgaver.

Den analoge boka er vårt hovedprodukt. E-boka har vært et tilbud i flere år, men utgjør fortsatt bare noen få prosent av utlånet. Ordningen legges om ved årsskiftet, og vil være en dyr løsning for bibliotekene. Det skyldes den urettferdige ordningen at e-boka er momsbelagt, og at det så langt ikke har vært mulig å lage en nasjonal base som ville ha gitt alle norske innbyggere lik tilgang til e-bøker. I Troms har vi et godt samarbeid om en fylkeskommunal løsning, men vi er ikke i mål før e-boka kommer som en nasjonal ordning.

Vi gjør en formidabel jobb for å stimulere til lesing og øke leseferdigheten blant barn og unge. Vårt samarbeid med skoler og barnehager er godt og vi har et utlån over landsgjennomsnittet til barn. Gode leseferdigheter er grunnleggende for deltakelse i samfunnet og i arbeidslivet, har betydning for demokratiet og kan utjevne sosiale forskjeller. Bibliotekansatte har stor kunnskap om litteratur, bibliotekene trenger store og gode boksamlinger Samarbeidet med skoleverket fungerer godt på lokal nivå, men vi føler det på departementsnivå er en for liten vilje og evne til å se synergieffekter i et samarbeid på tvers.

Boka er som nevnt vår viktigste vare, og de statlige innkjøpsordningene er et godt virkemiddel for å gjøre litteratur tilgjengelig for alle. Bibliotekene er ofte utsatt for innsparingstiltak og bokbudsjettet blir et salderingspunkt. Det er derfor viktig at ordningene forvaltet av Kulturrådet blir styrket og at tilbudet på fagbøker og for barn og unge forsterkes.

Bibliotekdrift har fortsatt et stort utviklingspotensial. Alt for mye av arbeidet ville ha fordel av en mer enhetlig struktur og samarbeid om felles løsninger. Fortsatt gjøres mye dobbeltarbeid. Nasjonalbiblioteket har en rolle i drøfte og samordne dette arbeidet på en måte som gjør hverdagen enklere for norske folkebibliotek.

Bibliotekene er en viktig, og kanskje den viktigste arenaen for integrering. Våre nyankomne innbyggere utgjør en viktig del av våre brukere, og vi har opprettet flere gode tilbud. Mange har utfordringer knyttet til det å forstå og navigere seg i det norske samfunnet. Biblioteket ønsker derfor å være en læringsarena ved tilby ulike kurs og foredrag som vil lette forståelse og tilgangen til ulike tilbud, spesielt innenfor offentlige tjenester. Også på dette området samarbeider vi med andre offentlige institusjoner og frivilligheten. Her er ennå mye upløyd mark og tilbudet kan bli enda bedre.

Skal bibliotekene klare å ivareta sin viktige rolle som kunnskapsaktør i livslange læringsprosesser, litteraturformidler og møtested, trenger vi å utforske nye metoder og forbedre vår kompetanse. På nytt er samarbeid en viktig del av svaret. Vi er klare til å ta nye oppgaver og gjøre en bedre jobb.

Tromsø bibliotek ser nytte i å være med i et storbysamarbeid, hvor vi kan drøfte problemstillinger knyttet opp mot vår størrelse, men like viktig er det for oss å delta på en konstruktiv måte i biblioteksamarbeidet i Troms for å bedre bibliotektilbudet i vårt fylke. Tromsø bibliotek vil være en utviklingspartner til fylkesbiblioteket i arbeidet med å forbedre det totale bibliotektilbudet i Troms.

Tromsø bibliotek og byarkiv er regnet som et av landets beste bibliotek. Et slikt rykte gir oss en daglig utfordring om å gjøre en bedre jobb. Det kan vi ikke klare alene. Vi vet også at biblioteknorge er fulle av dyktige mennesker med stort potensial. Det er en statlig oppgave å se dette og se hvilke muligheter som ligger i et forsterket bibliotektilbud. I Tromsø har vi grunn til å være fornøyd med politisk ledelse som med modige vedtak har støtte opp om vår jobb i å gjøre Tromsø til en bedre by å bo i.

Så langt har jeg snakket om bibliotek, men vil gjerne avslutte med et hjertesukk vedrørende arkiv. I et bevaringsperspektiv har, så langt, elektroniske arkiv vært en katastrofe for lokal forvaltning. Det finnes ennå ikke gode arkivrutiner eller arkivsystemer, og faren for at ettertiden ikke kan finne det vi har produsert siden 1997 er overhengende. Dette kan gå på rettsikkerheten løs.